

Vlaams
Parlement

vergadering **C306**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 2 juli 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over een geïntegreerd tijdschriftenbeleid – 2632 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het budgettair kader van de VRT – 2660 (2014-2015)	6
VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de toekomst van het Vlaams Instituut voor Archivering (VIAA) – 2665 (2014-2015)	9
VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de toepassing van de huidige VRT-beheersovereenkomst met betrekking tot het ter beschikking stellen van audiovisuele fragmenten – 2685 (2014-2015)	12
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de toekomst van de Taaltelefoon – 2630 (2014-2015)	15

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over een geïntegreerd tijdschriftenbeleid – 2632 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Minister, in uw beleidsnota Cultuur schreef u het volgende: "In het verlengde van een geïntegreerd letterenbeleid wil ik een geïntegreerd tijdschriftenbeleid voeren, gebaseerd op een heldere visie op de betekenis van tijdschriften in het culturele landschap." Om de Vlaamse tijdschriften optimaal te ondersteunen, ontbreekt een geïntegreerd beleid gericht op de culturele, literaire en erfgoedtijdschriften.

Zowel het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL) als het Cultureel-erfgoeddecreet en het Kunstendecreet voorzien momenteel in een regeling specifiek voor tijdschriften binnen hun beleidsdomein. In plaats van een versnipperd tijdschriftenbeleid dringt een meer geïntegreerde visie zich op. Een dergelijk beleid moet gebaseerd zijn op een consequente visie en heldere keuzes, waardoor de middelen efficiënter kunnen worden ingezet.

In het studierapport 'Toekomstpaden voor de Vlaamse culturele, literaire en erfgoedtijdschriften' van de Antwerp Management School van februari 2015 werd een SWOT-analyse van het huidige beleid uitgevoerd en werden drie toekomstscenario's geschetst: invisible hand, geïntegreerd tijdschriftenbeleid en geïntegreerd platform. Het rapport stelt ook duidelijk dat er politieke keuzes gemaakt moeten worden om niet automatisch te vervallen in 'invisible hand'.

In de visienota Kunsten lichtte u een tip van de sluier over de weg die u zult inslaan. Door een geïntegreerde aanpak wilt u de zichtbaarheid en impact van de tijdschriften verhogen en een aantal structurele zwaktes aanpakken. U wilt lacunes of overlapping wegwerken en inzetten op ondernemerschap, samenwerking, internationalisering en digitalisering. Alle gesubsidieerde tijdschriften zullen worden aangemoedigd om die aspecten van hun werking die te maken hebben met zakelijke onderbouw, maximaal te bundelen.

U wilt het tijdschriftenplatform Folio, het ondersteunend platform voor alle tijdschriften, het mandaat geven om synergievoordelen te begeleiden.

Binnen de context van een geïntegreerd tijdschriftenbeleid wilt u ook de vraag stellen hoe Vlaamse kunsttijdschriften zich verhouden tot het bredere publicatielandschap binnen de verschillende kunstdisciplines.

Daar waar het interessanter is om te publiceren in al bestaande internationale publicaties met grote uitstraling en impact, is het niet opportuun om afzonderlijke Vlaamse initiatieven te ondersteunen.

Half mei gaf u in een antwoord op een vraag om uitleg aan dat het VFL samen met de administratie en uw kabinet zal werken aan een geïntegreerd tijdschriftenbeleid waarbij men vanuit een gemeenschappelijk draagvlak of op basis van het Kunstendecreet en het Erfgoeddecreet zal proberen om een coherent tijdschriftenbeleid uit te bouwen voor zowel literaire, kunst- als erfgoedtijdschriften. Daarbij zal gekeken worden naar de algemene noden en zwaktes van tijdschriften, maar zal ook voldoende rekening worden gehouden met hun specifieke functies en eigenheid. Het is de bedoeling om via afstemming en een eventueel gezamenlijk platform deze kwetsbare niche te versterken.

Via het jaarverslag 2014 van het VFL hebben we vernomen dat in de loop van 2015 de gesprekken over het geïntegreerd tijdschriftenbeleid zullen worden aangegaan om te bekijken of er een gedragen en slagkrachtig geïntegreerd tijdschriftenbeleid kan komen. In afwachting van zijn nieuwe beheers-overeenkomst wil het VFL wel al vanaf 2016 het ondersteuningsbeleid van de literaire tijdschriften waar mogelijk en zinvol afstemmen op het nieuwe Kunsten-decreet en tegelijk ook inzetten op een aantal prioritaire aandachtspunten. Het reglement wordt hiervoor eind juni gelanceerd.

Ik ben geschrokken van het aantal tijdschriften. Dat zijn er heel veel. Veel mensen werken in Vlaanderen vrijwillig om de eigenheid van hun discipline in stand te houden. Maar er rijzen problemen en daarom moeten we dit proberen in stand te houden via andere wegen.

Minister, zijn de gesprekken om tot een geïntegreerd tijdschriftenbeleid te komen, al opgestart? Zo ja, tot welke resultaten heeft dit geleid? Konden er al knopen worden doorgehakt? Hebt u al vorm kunnen geven aan een concrete visie op het geïntegreerd tijdschriftenbeleid?

Het rapport stelt dat zowel het agentschap Kunsten en Erfgoed als het VFL geschikte instanties zijn om het geïntegreerd tijdschriftenbeleid te onthalen. Werd al beslist wie de taak op zich zal nemen? Zo ja, welke instantie geniet de voorkeur en op basis van welke factoren bent u tot die beslissing gekomen? Zo nee, binnen welke termijn verwacht u dan een beslissing te kunnen nemen?

Op welke manier hoopt u dat het geïntegreerd tijdschriftenbeleid een antwoord zal kunnen bieden op de zwaktes en bedreigingen van het huidige tijdschriftenbeleid?

Hoe wilt u concreet invulling geven aan het mandaat dat het tijdschriftenplatform Folio zal krijgen?

Om de zichtbaarheid van tijdschriften te vergroten, wordt het best ook een geïntegreerd beleid nagestreefd met andere beleidsdomeinen. Hebt u binnen de intentie om vorm te geven aan een geïntegreerd tijdschriftenbeleid, overleg gepland met onderwijs, onroerend erfgoed, welzijn, mobiliteit en bibliotheken?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mijnheer Meremans, u verwijst terecht naar de resultaten van de suggesties die werden gedaan door de onderzoekers van de Antwerp Management School. Zij presenteerden mij op 11 mei de resultaten van hun onderzoek 'Toekomstpaden voor de Vlaamse culturele, literaire en erfgoed-tijdschriften'. De opdracht voor dit onderzoek werd gegeven door Folio vzw, het agentschap Kunsten en Erfgoed en het Vlaams Fonds voor de Letteren.

In de aanloop naar dat rapport werd al een eerste reeks gesprekken opgestart met de betrokken actoren. Die werden en worden nog steeds in alle sereniteit voortgezet. Het laatste contact dateert van 1 juli. Die gesprekken zullen de komende maanden aanleiding geven tot een concreet actieplan.

U zei dat ik in mijn visienota Kunsten al een tipje van de sluier oplicht over de toekomst van het geïntegreerd tijdschriftenbeleid. Ik denk dat het net iets meer is dan een tipje. Ook in mijn beleidsnota gaf ik al het belang aan van een geïntegreerd tijdschriftenbeleid.

Het onderzoek van de Antwerp Management School onderschrijft die visie door te stellen dat het huidige beleid te versnipperd en verkokerd is. Er is dan ook meer afstemming en overleg nodig met als bedoeling de zichtbaarheid en de impact

van de tijdschriften te verhogen en een aantal lacunes en vooral overlap weg te werken in de zakelijke onderbouw, communicatie, marketing en promotie, digitalisering en distributie van al deze tijdschriften.

We willen de krachten maximaal bundelen, maar we gaan dat wel doen met respect voor de inhoudelijke verschillen tussen de verschillende tijdschriften. Dat is een moeilijke uitdaging waar we voor staan. Het staat iedereen vrij om een tijdschrift op te richten en uit te geven. Dat is een heel goede zaak maar de vraag is in hoeverre een overheid die allemaal op een goede manier kan ondersteunen. In dat spanningsveld proberen we het juiste evenwicht te vinden.

Een meer geïntegreerde ondersteuning van de tijdschriften zal op twee manieren vorm krijgen, enerzijds door de subsidiemechanismen maximaal af te stemmen op de noden van de tijdschriften en anderzijds door een gemeenschappelijke aanpak van de organisatorische uitdagingen die zich stellen.

Een definitieve beslissing over wie welke taak op zich zal nemen, is er nog niet. Bij het VFL wordt momenteel de laatste hand gelegd aan het bijgestuurde reglement voor de literaire tijdschriften voor 2016. Dit reglement wordt eerstdaags gelanceerd en is een eenjarig overgangsreglement in afwachting van de nog af te sluiten beheersovereenkomst tussen het fonds en de Vlaamse Gemeenschap. In dit reglement zullen al wel een aantal prioriteiten en uitgangspunten opgenomen worden die voortvloeien uit de onderzoeksresultaten van de Antwerp Management School.

De afdeling Kunsten bereidt momenteel ook de implementatie voor van het nieuwe Kunstendecreet, en de afdeling Cultureel Erfgoed doorloopt op dit ogenblik een visietraject met de sector op weg naar een conceptnota Cultureel Erfgoed. Die moet in het voorjaar 2016 klaar zijn.

Onder meer op basis van die nota zal het Cultureel-erfgoeddecreet nadien mogelijk worden gewijzigd. Aangezien het belangrijk is om weten, geef ik mee dat de ontwikkeling van een geïntegreerd tijdschriftenbeleid zich tegen de achtergrond van die talrijke evoluties afspeelt.

Ik pin me momenteel dan ook niet vast op een termijn. Zoals gezegd is er zeer regelmatig contact tussen mijn kabinet, het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, het Vlaams Fonds voor de Letteren en andere actoren met het oog op het verder afstemmen van het tijdschriftenbeleid.

Een volgende vraag ging over de zwaktes en sterktes van het huidige tijdschriftenbeleid. Met het oog op het verhogen van de professionaliteit, de zichtbaarheid en de draagkracht van de tijdschriften is het raadzaam om een aantal structurele aandachtspunten gezamenlijk aan te pakken. Op die manier kan mogelijk een antwoord worden geboden op een aantal van de belangrijkste noden en uitdagingen waarmee het tijdschriftlandschap vandaag worstelt.

In het onderzoek van de Antwerp Management School worden de volgende punten als grootste noden naar voren geschoven: het stimuleren van interne en externe netwerking en uitwisseling, het voeren van gezamenlijke communicatie en promotie, het behartigen van fysieke en onlinedistributie van tijdschriften en de pooling van zakelijke en administratieve diensten, zoals de onderhandelingen met drukkers, abonnementen, reclameregie, gezamenlijke distributie online of offline, gezamenlijke marketing online of niet, digitalisering enzovoort. Zoals ik in de beleidsnota en in de Visienota Kunsten aangaf, willen we op die terreinen werken. Een garantie op succes is er uiteraard niet, maar door de uitdaging op een overkoepelende manier aan te pakken, wordt de kans op succes hopelijk aanzienlijk groter.

De eerste verkennende gesprekken met Folio vzw over de rol die zij in die geïntegreerde aanpak kunnen spelen, zijn inmiddels gevoerd. Gisteren had het

voorlopig laatste gesprek plaats. De komende maanden zal worden nagegaan of die gesprekken in een concreet plan van aanpak kunnen worden vertaald, en zo ja, hoe. In een latere fase zal dat waar mogelijk leiden tot de afstemming van de regelgeving, de uitwisseling van knowhow en waar nodig ook tot uitspraken over specifieke dossiers.

De laatste vraag ging over de integratie met andere beleidsdomeinen. Het bredere beleidskader wordt zeker meegenomen in de verdere aanpak van dit dossier. Het is nu echter nog te vroeg om te zeggen hoe en in hoeverre de tijdschriften aansluiting kunnen zoeken en vinden bij andere beleidsdomeinen. Als we er al in kunnen slagen om een geïntegreerd beleid op te zetten voor de tijdschriften over literatuur, kunst en erfgoed, dan zullen we een eerste belangrijke stap hebben gezet. Over de raakpunten met andere sectoren ga ik nu geen uitspraken doen.

Ik besef dat ik u enigszins op uw honger laat zitten, maar sinds de voorstelling van de doorlichting door de Antwerp Management School zijn er reeds heel wat contacten geweest die nu tot een bepaalde evolutie beginnen te leiden.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Voorzitter, het is zoals in de televisieseries: 'come and see next week'. Het is uiteraard mijn bedoeling om het beleid op te volgen en de minister vragen te stellen teneinde na te gaan of hij de dossiers ook opvolgt. Ik oefen dus mijn controlerende functie uit. Ik heb vertrouwen in de minister, maar ik heb vernomen dat controle altijd beter is.

Het verheugt me dat de minister met dit dossier bezig is. Voor een aantal zaken ben ik nog te vroeg. Als de bladeren beginnen vallen of in het nieuwe najaar mag de minister een nieuwe vraag van mijnentwege verwachten.

Op één puntje wil ik wel ingaan. De minister stelt dat Erfgoed nog bezig is met de uitwerking van zijn visie. Ik heb er begrip voor dat men eerst wil nagaan of alles binnen die visie kan worden gekaderd. Ik ben blij dat voor de uitwerking van een concreet plan van aanpak gesprekken worden gevoerd met Folio vzw. Wat de raakpunten met andere sectoren betreft, kan ik de minister wel begrijpen wanneer hij stelt dat hij zich daarover nog niet uitspreekt en eerst zijn eigen huiswerk wil afmaken. Hij mag alles echter niet op zijn beloop laten en hij moet proberen hierover met zijn collega's van gedachten te wisselen met het oog op een gezamenlijke aanpak.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het budgettair kader van de VRT – 2660 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Mevrouw Katia Segers (sp.a): Voorzitter, tijdens de hoorzitting van 18 juni 2015 werd de toekomstvisie van de VRT voor de periode 2016 tot 2020 toegelicht onder de noemer 'Een sterke VRT voor een sterk verbonden Vlaanderen'. Daarbij kwam ook het budgettaire kader uitgebreid aan bod, met als uitgangspunten – onder andere – een efficiënte en meer compacte VRT en het genereren van bijkomende inkomsten.

Enerzijds vraagt de VRT een engagement van de Vlaamse Regering om de financiering van potentiële herstructureringskosten, die gepaard gaan met de oefening

om tot een efficiënte en meer compacte organisatie te komen, op zich te nemen. Anderzijds geeft de openbare omroep aan bijkomende inkomsten te willen genereren uit distributie, betaalmodellen (previews), commerciële afgeleiden en commerciële communicatie. Wat dat laatste punt betreft, is de VRT vragende partij om binnen een globaal plafond op een flexibele manier over de verschillende media heen – tv, radio en online – commerciële inkomsten te mogen genereren. In het regeerakkoord lezen we in dit verband: “De openbare omroep moet zich terughoudend opstellen tegenover de advertentiemarkt. Advertentievrij is niet realistisch, maar de plafonds blijven onverkort gelden. Waar nodig werken we eventuele onduidelijkheden of grijze zones weg, bijvoorbeeld inzake sponsoring.”

Minister, hoe staat u tegenover de vraag van de openbare omroep om de financiering van de potentiële kosten, gepaard gaande met een herstructurering van de organisatiestructuur van de VRT, te dragen? Kan dit element in de nieuwe beheersovereenkomst worden verankerd?

Nu is er een absoluut plafond voor inkomsten uit commerciële communicatie, zijnde een bepaald percentage van commerciële inkomsten ten opzichte van de inkomsten uit overheidstoelagen. Tijdens de hoorzitting vanochtend is toelichting gegeven over hoe die verhouding is in de verschillende Europese openbare omroepen die in de vergelijking werden opgenomen. Bent u bereid om in plaats van dat absoluut plafond de piste te overwegen van een proportioneel plafond, namelijk een bepaald bedrag uit commerciële inkomsten dat groeit (of krimpt) parallel met de globale evolutie van de reclamemarkt?

Wat is uw visie op de ‘flexibele manier’ waarop de VRT inkomsten uit commerciële communicatie wil werven? Indien u hier afwijzend tegenover staat, impliceert dit dat de nieuwe beheersovereenkomst specifieke beperkingen zal opleggen voor de aandelen van reclame-inkomsten opgedeeld voor de verschillende media (tv, radio, online)?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, we weten allen dat onze openbare omroep moet besparen. Tijdens de hoorzitting heeft de top van de openbare omroep zelf aangegeven dat hij zich daar terdege van bewust is en ook zelf de oefening wil doen, of nog eens wil doen, om te gaan naar een meer performante, compactere en flexibelere organisatie. Het doet me ook plezier dat de collega van sp.a daar ook over meedenkt.

De huidige plafonds zijn bekend. Ik dacht dat het om 68,4 miljoen euro gaat voor de commerciële communicatie en ongeveer 16,5 miljoen euro uit sponsoring. Ik weet niet of proportionele plafonds zouden bijdragen tot een stabiele financiering. Nu gaat het om een vast bedrag, en de openbare omroep weet dan ook goed dat de middelen tot dat bedrag zijn begrensd, in goede en slechte tijden. Met een proportioneel systeem heb je dat niet. Als het wat slechter gaat in de markt, dan dalen de middelen. De VRT vraagt een stabiele financiering. Ik weet niet of proportionele plafonds daartoe de beste manier zijn.

De heer Bart Caron (Groen): Minister, tijdens de hoorzitting ging de VRT ervan uit dat de dotatie met 27 miljoen euro daalt. Ik neem aan dat het gaat om een graduele daling gedurende de periode dat de volgende beheersovereenkomst van kracht zal zijn. Klopt dat? Waren die bedragen opgenomen in de meerjarenbegroting van de Vlaamse Regering? Bij de voorstelling ging de VRT blijkbaar al uit van die vermindering. Ik was eerlijk gezegd verbaasd toen ik het bedrag hoorde, want ik kon het niet plaatsen. Ik dacht niet dat die bedragen in het regeerakkoord en de meerjarenbegroting stonden. Het gaat dus wellicht om een politieke afspraak met de regering. Kortom, klopt het dat het om een graduele daling gaat?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers (CD&V): Collega Vandaele, het klopt dat de VRT een stabiele financiering vraagt, maar dat gaat in de eerste plaats over de dotatie. Ik dacht dat collega Segers bedoelde om voor de commerciële inkomsten het plafond te laten evolueren met de markt. We hebben het er nog niet grondig over gehad, maar dat zijn misschien zaken waar ooit over kan worden gesproken. Alleen zitten we met het regeerakkoord, dat zeer duidelijk is en zegt dat het plafond blijft wat het is. Maar ik hoor graag de mening van de minister daarover. Voor de rest denk ik dat uw vraag vooral een vraag is naar wat ons de komende maanden allemaal benieuwt, namelijk hoe de beheersovereenkomst zal worden onderhandeld en hoe de standpunten definitief zullen worden ingenomen.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mevrouw Segers, de wijze waarop eventuele toekomstige herstructureringskosten bij de VRT gefinancierd kunnen en mogen worden, en de wijze waarop de VRT inkomsten zal mogen verwerven uit commerciële communicatie, zijn voorwerp van de onderhandeling die ik momenteel namens de Vlaamse Regering met de VRT voer. In het belang van een goed resultaat is het wenselijk deze onderhandelingen niet op het publieke forum te voeren. De VRT heeft tijdens de hoorzitting in de commissie transparant haar toekomstvisie en haar wensen met de commissie gedeeld. Het parlement kan hierover uiteraard een of meerdere aanbevelingen aan de Vlaamse Regering doen.

Uw vragen zijn pertinent, maar ik kan er voorlopig niet op ingaan, temeer daar ik wens om binnen de Vlaamse Regering een goed werkbaar draagvlak te vinden. Dat is een beetje een saaie manier van werken, maar volgens mij de beste die standhoudt.

Wat betreft de precieze vraag van de heer Caron, is het inderdaad zo dat ik de cijfers die de VRT hier gegeven heeft op 18 juni, kan bevestigen. In die zin is dat traject een correct traject. Dat past natuurlijk in het kader van de volledige meerjarenbegroting van de Vlaamse Regering zelf. Dat laat ik aan mijn collega-minister Turtelboom. Maar de informatie die zij gegeven hebben, is de juiste.

Ik dank mevrouw Brouwers en de heer Vandaele voor de suggesties en de elementen van discussie om mee te nemen de komende dagen en weken.

Het spijt me: meestal zijn mijn antwoorden langer, maar ik vraag verschoning.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Mevrouw Katia Segers (sp-a): Opnieuw verwondert me dat natuurlijk niet. Zie mijn vraag dan vooral als een aanbeveling. Voor mij was het een van de syntheses die ik gemaakt heb nadat we de vele hoorzittingen achter de rug hadden met de verschillende partijen en waarbij heel duidelijk is dat onze fractie een holistische openbare omroep, een sterke openbare omroep wil bewaren, maar die ook de aanjager is voor de andere spelers in dat media-ecologische systeem. Ook wij zijn bezorgd dat in dat media-ecologische systeem een pax media blijft bestaan en dat iedereen daar beter van wordt. Ik herinner me niet meer wie dit precies gelanceerd heeft, maar de idee van een proportioneel plafond lijkt me wel zinvol. Ik ga ervan uit dat de economie de komende jaren hopelijk een vlucht zal nemen, maar dat valt af te wachten. Dan kunnen de zaken alleen maar groeien. Zo kan er een entente bestaan als de markt ineenstuikt of sterk daalt. Dan kunnen we de situatie bekijken. Er is de angst van de andere partijen dat de VRT met alles gaat lopen, zeker ook in het licht van wat online beweegt. U weet dat ik vind dat de VRT zich online maximaal moet kunnen ontplooiën. Om dat te bewaren, leek me dat een goede suggestie.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Collega Brouwers heeft gelijk. Als de VRT een stabiele financiering vraagt, hebben ze het in de eerste plaats over de dotatie van 270 miljoen euro. Als je de stabiliteit gaat beperken tot alleen maar de dotatie en men gaat voorbij aan de commerciële inkomsten, dan spreken we ook over 85 miljoen euro uit advertenties en uit sponsoring. Als dat stuk niet stabiel is, dan denk ik dat het geheel dat ook niet is.

De voorzitter: Ik dacht dat we dan toch in consensus een voorstel van resolutie zouden kunnen maken. Ik vrees ervoor.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de toekomst van het Vlaams Instituut voor Archivering (VIAA) – 2665 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers (CD&V): Voorzitter, bij de oprichting van het Vlaams Instituut voor Archivering (VIAA) in 2012 besliste de Vlaamse Regering om deze nieuwe instelling organisatorisch en juridisch onder te brengen bij iMinds vzw. Door de vorige en huidige Vlaamse Regering werd aan iMinds gevraagd om VIAA op te starten en te faciliteren, met de bedoeling om het op termijn te verzelfstandigen. iMinds kreeg voor deze opstart een subsidie van in totaal 11,8 miljoen euro voor de periode 2013-2014, nadien verlengd tot 15 maart 2015.

De opdracht voor 2013-2014 was diensten ontwikkelen die bruikbaar zijn voor cultuur, media en bestuurszaken en de publieke ontsluiting realiseren in functie van onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en openbare bibliotheken. In bijna twee jaar heeft VIAA reeds heel wat archiefmateriaal gedigitaliseerd, ongeveer 13 procent van het geschatte volume dat zou moeten worden gedigitaliseerd. Prioriteit werd tot nu toe gegeven aan het uitgebreide VRT-archief en de archieven over de Eerste Wereldoorlog, dit natuurlijk in functie van de herdenking van de Grote Oorlog.

Doel was om de opstartfase af te ronden tegen eind 2014. Om de bereikte resultaten echter te vrijwaren en de digitalisering niet te onderbreken, heeft de vorige Vlaamse Regering dan ook beslist om het mandaat van iMinds te verlengen tot 15 maart 2015. Dit werd goedgekeurd onder de voorwaarde dat een voortzetting van de werking van VIAA slechts overwogen kan worden na een grondige evaluatie van de meerwaarde. Deze evaluatie zal samen met het strategisch plan 2015-2016 aan de volgende Vlaamse Regering voorgelegd moeten worden. Dat was toen de redenering.

Deze externe evaluatie werd afgerond in het najaar van 2014. De belangrijkste conclusies waren: dat VIAA een belangrijk fundament heeft gelegd voor haar werkvelden digitalisering, archivering en interactie; dat VIAA een deskundig team heeft en een slagvaardige organisatie die werkt met kennis en expertise en een groot draagvlak heeft in diverse sectoren; de belangrijkste zwaktes van VIAA zijn de huidige kortetermijnopdracht en de bijhorende afhankelijkheid van tijdelijke financiering; zonder een organisatie als VIAA zou elke organisatie apart moeten digitaliseren wat zou resulteren in gefragmenteerde, projectmatige digitalisering, decentrale ontsluiting, afwijkende formaten, geen of beperkte kennisopbouw en hogere prijsstelling bij service providers.

Minister, op uw voorstel besliste de Vlaamse Regering in januari 2015 dat 2015 wordt beschouwd als overgangsjaar zodat de werking van VIAA kan worden gecontinueerd in afwachting van een definitieve beslissing over de structuur, de opdracht en het budget vanaf 2016. We vernamen een tweetal weken geleden dat de raad van bestuur van iMinds vzw, in afwachting van die beslissing, geconfronteerd werd met een risico op een sociaal passief. Immers, stel dat de regering in september zou zeggen dat het toch zou worden stopgezet, dan zou de kost van deze stopzetting op dat moment de nog beschikbare middelen overschrijden. Men kon dan ook september niet langer afwachten. Blijkbaar heeft de raad van bestuur van iMinds dan ook beslist om de medewerkers van VIAA in vooropzeg te plaatsen. Wij hebben vernomen dat die vooropzeg voor iedereen loopt tot minimaal midden oktober. De continuïteit is dus in zekere zin gegarandeerd tot er een beslissing van de Vlaamse Regering komt, die in september wordt verwacht. De raad van bestuur van iMinds benadrukt dat dit een maatregel is die puur genomen wordt vanuit financieel en bestuurlijk oogpunt, maar drukt wel de expliciete steun uit voor VIAA en vraagt met aandrang om een positieve beslissing door de Vlaamse Regering in september.

Zij leggen er de nadruk op dat er geen sprake van kan zijn dat deze maatregel bekeken zou worden als een eerste stap naar een stopzetting van VIAA, of dat hij zou vooruitlopen op een beslissing van de Vlaamse Regering. Het is dus eerder een daad van goed bestuur.

Minister, bent u op de hoogte van de beslissing van de raad van bestuur van iMinds met betrekking tot het personeel van VIAA? Wat is uw standpunt over deze beslissing? Welke gevolgen zal deze beslissing hebben voor de werking van VIAA, bijvoorbeeld voor het proefproject Testbeeld en de digitalisering van het VRT-archief?

Wat is de stand van zaken van de voorbereiding van de duurzame beslissing met betrekking tot het voortbestaan van VIAA in uitvoering van het Vlaamse regeerakkoord en in opvolging van de beslissing van de Vlaamse Regering van januari 2015 meer concreet over de samenhang met Digitaal Archief Vlaanderen (DAV)?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Mevrouw Katia Segers (sp·a): Dank u voor uw vraag, mevrouw Brouwers. Ik had het nieuws ook gehoord. Vooropzeg is niet fijn voor de mensen, ook al beseffen ze het. Ze blijven hopen dat de zaak opgelost geraakt tegen volgend jaar. Het is nooit goed voor een organisatie. Men riskeert een braindrain. Mensen gaan het zekere voor het onzekere nemen. Men riskeert dat de continuïteit onderbroken wordt en dat de zaken stilvallen.

Ik begrijp zeker wat iMinds gedaan heeft. Dat is een zaak van goed bestuur, ze konden niet anders. Voor ons is het een uitstekende gelegenheid om opnieuw VIAA te komen bepleiten. VIAA heeft op anderhalf jaar een fantastische job gedaan. Begin dit jaar hebben ze, dankzij u, minister, nog een deel gekregen van wat ze eigenlijk nodig hebben. Ze kregen namelijk 1,3 in plaats van 5,8. Deze commissie vindt dit project bijzonder belangrijk voor het audiovisuele, voor cultuur en voor onderwijs. Vorige week heb ik aan minister Crevits nog een vraag gesteld over mediawijsheid. Zij verwees onmiddellijk naar het belang van een project als VIAA. Ik heb haar erop gewezen dat ze eens moest gaan praten met minister Muylers in de eerste plaats.

Is er al gepraat? Plant u overleg met minister Muylers en minister Crevits om te kijken hoe we vanaf 2016 VIAA kunnen continueren met de nodige middelen om werk te maken van die archivering?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Dank u, mevrouw Brouwers, voor uw vraag. De waarde van VIAA wordt door iedereen in deze commissie erkend. Er zal waarschijnlijk niemand een andere mening op nahouden. We hebben er naar aanleiding van een interpellatie van de heer Caron een motie over goedgekeurd.

VIAA kon voor 2015 een beroep doen op de middelen van de vorige jaren, middelen die toegekend werden vanuit onderwijs. Er is aan de organisatie gevraagd om een en ander uit te klaren tegen september 2015, met hoop op een structurele oplossing. Als we de minister goed gehoord hebben, was het plan om dit te bekijken naar aanleiding van de beheersovereenkomst 2016. Ik vermoed dat dit nog steeds het te volgen traject is. Er zijn inderdaad ernstige inspanningen geleverd inzake de digitalisering van het audiovisueel materiaal in de laatste jaren. Het werk dat geleverd is, was en is noodzakelijk. U zult het ermees eens zijn dat die digitalisering gecontinueerd moet worden. Anders zouden de inspanningen van de afgelopen jaren zo goed als voor niets gebeurd zijn.

Wij zijn voorstander van een focus op de kerntaken van VIAA: digitalisering, audiovisueel erfgoed, bewaring van born-digital content, de ontsluiting naar onderwijs. Zoals u weet, zijn wij geen voorstander van de fysieke ontsluiting als een soort belevingsmuseum. VIAA is daar ook al een tijd van afgestapt.

De heer Bart Caron (Groen): Minister, als de onzekerheid te lang duurt, verliest een organisatie vaak haar goede medewerkers. Als ze een aanbod krijgen of de kans zien, zullen ze wel eens de stap zetten. Ik hoop dat er snel een doorbraak komt.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mevrouw Brouwers, ik ben op de hoogte van de beslissing van de raad van bestuur van iMinds vzw van 18 juni waarbij besloten werd een aantal medewerkers van VIAA in vooropzeg te plaatsen op maandag 29 juni en een aantal eind augustus. Ik begrijp dat de raad van bestuur zich, vanuit financieel en bestuurlijk oogpunt, genoodzaakt zag deze beslissing te nemen, geconfronteerd met het risico op sociaal passief. Op dit ogenblik zijn er geen operationele gevolgen door deze beslissing.

Ik ben momenteel in nauwe dialoog met VIAA wat betreft de verdere uitwerking van een structurele oplossing voor de komende jaren. We zullen hierover binnen de schoot van de Vlaamse Regering een beslissing nemen in de loop van de maand september. Dat hebben wij u van bij het begin gecommuniceerd, toen we beslist hebben dat 2015 een overgangsjaar zou zijn. De enige reden waarom het september is, is dat dan over de middelen voor 2016 beslist wordt.

Zoals u weet, is het DAV een bevoegdheid van minister Homans. Het is niet aan mij om nadere toelichting over dit project te geven. Het al dan niet koppelen van beide dossiers – wat geen zinloos idee is – zal eveneens binnen de Vlaamse Regering, samen met minister Crevits en minister Muyters, worden besproken en beslist.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers (CD&V): U kunt duidelijk nog niet veel zeggen, minister. U bent nog volop in overleg met uw collega's. De beslissing is nog zeer vers, van 18 juni. We mogen niet vergeten dat een jaar geleden ook al een vooropzeg is gebeurd vanwege de onzekerheid. Men kan met een organisatie zo'n hobbelig parcours niet blijven volgen. Ik pleit echt voor een duurzame oplossing in nauw overleg met uw collega's maar ook met iMinds en VIAA. We kijken vol verwachting uit naar de beslissing die in september hoe dan ook zal vallen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Mevrouw Katia Segers (sp·a): Inderdaad, hetzelfde scenario heeft zich vorig jaar afgespeeld. U hebt dan 1,3 miljoen euro gevonden. We zijn nu zes maanden verder. U begrijpt dat wij allen bekommerd zijn om dit heel belangrijke project.

We zijn bezorgd en het verwondert nu wel dat de regering daar in de afgelopen zes maanden niet eens over gepraat heeft. Als dat pas in september gaat gebeuren, gaan we dat opvolgen, we gaan ernaar uitkijken, maar ik word toch heel ongeduldig.

Minister Sven Gatz: Ik deel de teneur van de vraag van mevrouw Brouwers. Ik deel ook de bekommernis van mevrouw Segers en de aandachtspunten die hier terecht aan bod werden gebracht. Op dit ogenblik zijn we het conceptueel kader van VIAA aan het bekijken. We hebben daar niet meer tijd voor nodig dan nodig, maar goed, het vraagt wat meer tijd dan gedacht.

De enige reden – we gaan elkaar geen Liesbeth noemen – waarom we dit debat verhuizen naar september, is natuurlijk de begrotingsopmaak. We spreken niet over dezelfde financiering als de huidige, met de overschotten die VIAA gelukkig had opgebouwd. We zullen nu in een substantiële financiering moeten voorzien voor het volgende jaar.

Het spreekt voor zich dat dit voorstel, dat meer dan terecht is, om VIAA te continueren en perspectief te bieden, in de balans ligt met veel andere voorstellen. Ik ben er mij van bewust dat mogelijk personeelsverloop voor de vzw geen goede zaak is. Ik kan niet vroeger dan bij de begrotingsopmaak het toekomstig bedrag voor deze vzw verankeren.

Mevrouw Karin Brouwers (CD&V): De samenhang met het DAV, dat onder minister Homans valt, vinden wij wel belangrijk. VIAA een oplossing bezorgen, maar verder nog niets ... Ik pleit ervoor om dat gezamenlijk te bekijken en een globale oplossing voor de hele sector te zoeken, zo snel mogelijk.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Karin Brouwers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de toepassing van de huidige VRT-beheersovereenkomst met betrekking tot het ter beschikking stellen van audiovisuele fragmenten – 2685 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers (CD&V): In de huidige beheersovereenkomst met de VRT staat bij een van de operationele doelstellingen, OD7.3: "De VRT kan het audiovisueel aanbod op deredactie.be, cobra.be en canvas.be uit de domeinen nieuws, cultuur en kennis en wetenschap waarvan hij rechthouder is beschikbaar maken via door niet-commerciële derden uitgebate niet-commerciële digitale initiatieven en dit op basis van het principe van non-discriminatie."

Sinds een jaar echter stelt de VRT via het zogenaamde syndicatieproject video-nieuwsfragmenten ter beschikking van de schrijvende pers en de onlinepers-bedrijven, wat toch iets anders lijkt dan de toelating voor "door niet-commerciële derden uitgebate niet-commerciële activiteiten".

Tijdens de hoorzitting die we op 18 juni hebben gehouden in het kader van de toekomstige beheersovereenkomst van de VRT, roemde de VRT-directie dit

project als een voorbeeld voor structurele samenwerking met de Vlaamse mediasector en dus als voorbeeld voor zijn marktversterkende rol. Ten aanzien van de schrijvende pers is dat wellicht heel juist.

Medialaan biedt al veel langer nieuwsbeelden aan de andere commerciële spelers aan. Na de start van syndication door de openbare omroep is het aantal views net meer dan gehalveerd in een jaar tijd. Dat leidt tot een aanzienlijke negatieve financiële impact voor Medialaan. Dat is wellicht logisch: wanneer bijvoorbeeld de persconferentie over de antiterreuractie in Verviers belicht wordt, dan brengen beide redacties verslag uit over hetzelfde nieuwsfeit. De keuze voor het ene verslag maakt het andere overbodig.

Minister, wat is uw standpunt over het syndicationproject dat de VRT heeft afgesloten met de krantenuitgevers? Bent u van mening dat dit project in overeenstemming is met de huidige beheersovereenkomst?

Gelet op de nadelige gevolgen van dit akkoord op de inkomsten van andere audiovisuele mediabedrijven lijkt het opportuun om dit dossier nog eens grondig te bekijken in functie van de marktversterkende rol die VRT moet opnemen. Bent u daartoe bereid?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Wat mevrouw Brouwers naar voren brengt, is ook ons ter ore gekomen. Het gaat hier over een halvering van de inkomsten uit syndication voor de commerciële omroep. Ik weet niet of dat van dien aard is om dan te zeggen dat VRT dat niet meer mag doen, want dan krijgen we een monopolie aan de andere kant. Maar het is wel belangrijk dat de VRT aandacht heeft voor het evenwicht in de sector en tegen marktconforme prijzen en niet op exclusieve basis werkt. Dit is misschien toch een aandachtspunt voor de nieuwe beheersovereenkomst.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Wat de eerste vraag betreft, heb ik overleg gepleegd met mijn administratie en met de VRT over de compatibiliteit met de beheersovereenkomst. Ik stel vast dat er in feite geen strijdigheid met de huidige beheersovereenkomst kan worden vastgesteld. De beheersovereenkomst stelt in strategische doelstelling 4: "De VRT moet een zo groot mogelijk en gevarieerd publiek bereiken."

Operationele doelstelling 4.1 stelt: "Online: de VRT bereikt op maandbasis minstens 40 procent van de Vlaamse surfers en minstens 30 procent binnen elke relevante doelgroep (leeftijd: 12-24, 25-44, 45-64, 65+, geslacht: M/V, opleidingsniveau: LSO, HSO, HO)."

Onder 6.2.2. 'Distributie van het openbare omroepaanbod in samenwerking met derden' van de beheersovereenkomst staat: "De VRT zorgt ervoor dat haar aanbod maximaal aanwezig is op relevante platformen via relevante netwerken in Vlaanderen."

In overeenstemming met de Europese regelgeving huldigt de beheersovereenkomst het principe van de technologische neutraliteit. In hoofdstuk 16.1 van de beheersovereenkomst is daarom bepaald dat onder andere volgende dienst niet wordt beschouwd als een nieuwe dienst en derhalve in overeenstemming is met het Mediadecreet en de lopende beheersovereenkomst.

Het gaat dan over de wijze waarop een dienst technisch/technologisch wordt gedistribueerd rekening houdend met de algemene principes beschreven in artikel 6.2.

Dat betekent concreet dat syndicatie als een technisch andere manier kan worden beschouwd om het bestaande VRT-aanbod te distribueren en derhalve gedekt is door de lopende beheersovereenkomst. Maar ik begrijp dat syndication wel iets meer om het lijf heeft dan deze definitie en dat de VRT door dit te doen een bepaalde positie inneemt op de markt. Welke die positie precies is, is bijzonder complex.

U verwijst in uw vraag naar de concurrentie met Mediaaan. Tegelijkertijd moeten we ook vaststellen dat de schrijvende pers al lange tijd vragende partij blijkt te zijn om toegang te krijgen tot het audiovisueel aanbod van de VRT. Dat betekent dat redacties van de schrijvende pers de mogelijkheid wensen te hebben om ook uit diverse audiovisuele bronnen te kunnen putten.

Het maximaal bereik en de vraag van de schrijvende pers waren dan ook de belangrijkste drijfveren van de VRT om haar audiovisueel aanbod aan te bieden aan de schrijvende pers voor gebruik op hun onlineplatformen.

Voor alle duidelijkheid, de VRT startte hier al mee in februari 2012. Dat gebeurde in samenwerking met Belga. De openbare omroep leverde daarbij videoclips aan Belga, die deze verdeelde aan de schrijvende pers. Na een grondige evaluatie in 2014 bleek dit model echter niet succesvol te zijn. Het was te omslachtig, en enkel Corelio – nu Mediahuis – was een afnemer.

Volgens de VRT waren verschillende Vlaamse mediabedrijven vragende partij om op een meer directe manier audiovisueel aanbod van de VRT te kunnen afnemen. Daarom besloot de omroep na goedkeuring door zijn raad van bestuur om zelf een syndicatiedienst op te zetten met een marktconform model. Deze dienst is sinds mei 2014 actief.

Vandaag maken Mediahuis, Roularta, Sanoma, Metrotime, Newsmonkey en De Persgroep gebruik van het syndicatieplatform van de VRT. De meeste Vlaamse dag- en weekbladuitgevers hebben met de VRT een overeenkomst gesloten voor videoaanbod en zijn blijkbaar vragende partij voor een uitgebreidere dienstverlening van de VRT. Video is immers een van de factoren voor het realiseren van groei op onlineplatformen. De vraag van mediagebruikers naar videoaanbod groeit. Het internationale onderzoeksbureau Nielsen geeft aan dat de consumptie van audiovisueel aanbod online wereldwijd in 2014 gestegen is met 38,5 procent ten opzichte van 2013. Gerelateerd aan de groeiende populariteit van online video zijn logischerwijs ook de adverteerders vragende partij voor meer online videomateriaal. Een aantal persbedrijven zetten trouwens zelf de eerste stappen door te investeren in eigen video.

De VRT-videobeelden die op de websites van de andere Vlaamse mediabedrijven worden gepubliceerd, kunnen worden voorafgegaan door prerolls. De inkomsten uit deze vorm van commerciële communicatie worden verdeeld tussen de VRT en het betrokken mediabedrijf. De VRT wendt deze inkomsten aan om deze dienstverlening aan de mediabedrijven te bekostigen. De kosten van de dienstverlening voor de VRT bestaan onder andere uit het inzetten van extra redactieleden, hosting- en streamingkosten en technische investeringen.

Ik begrijp enerzijds de gevoeligheid ten aanzien van de concurrerende leveranciers. Anderzijds krijgen de redacties van de persbedrijven door toegang te krijgen tot het audiovisuele aanbod van de VRT, de mogelijkheid om uit meerdere bronnen van Vlaams audiovisueel aanbod te putten. Dat zorgt dan weer voor een meer pluralistisch aanbod van nieuwscontent in Vlaanderen, ook online.

Ik meen me te herinneren dat het versterken van mediapluralisme, tegen al te veel mediaconcentratie in, een belangrijke zorg is van deze commissie.

Dit is een complexe discussie waarbij we de belangen van en voor de Vlaamse mediasector als geheel in ogenschouw moeten nemen. De wijze waarop de VRT zich in de markt kan gedragen en de wijze waarop de VRT met andere mediaspelers kan samenwerken in het belang van ons ecosysteem, is voorwerp van de onderhandelingen die moeten resulteren in de nieuwe beheersovereenkomst. Ik houd rekening met deze problematiek bij de gesprekken over de nieuwe beheersovereenkomst. Vraag is in hoeverre de huidige praktijk marktversterkend is en kan blijven. Ik kan daar vandaag nog geen sluitend antwoord op geven.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers (CD&V): Minister, ook ik ben er voorstander van om zoveel mogelijk informatie te delen en om mediabedrijven goed te doen samenwerken. Toch vind ik het eigenaardig dat de VRT vrij lang heeft gewacht. De minister had het over 2012 en Belga. Het huidige systeem bestaat eigenlijk nog maar een goed jaar, hoewel de beheerovereenkomst bijna is afgelopen. Ik vraag me af wat de operationele doelstelling 7.3 in de huidige beheersovereenkomst dan wel inhoudt. Ik vraag u met aandrang om bij de onderhandelingen over de volgende beheersovereenkomst die bepaling eens goed onder het licht te houden en na te gaan wat ze dan wel betekent en hoe ver iedereen kan gaan op het digitale vlak. De minister heeft een zeer goed antwoord gegeven, maar op dat punt is hij niet echt ingegaan.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, ik zal die interessante uitdaging meenemen in de besprekingen over de nieuwe beheersovereenkomst. Op dit ogenblik kan ik daarover jammer genoeg niet meer zeggen.

De voorzitter: Deze kwestie is echt een prachtige paradox.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de toekomst van de Taaltelefoon – 2630 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Miranda Van Eetvelde

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Voorzitter, minister, mijn vraag gaat over de toekomst van de Taaltelefoon. Die instelling is voor veel mensen misschien wat minder gekend; de band met het beleidsdomein Cultuur is misschien niet zo duidelijk.

De Taaltelefoon is ondergebracht in de Kanselarij. Met de Taaltelefoon draagt de Vlaamse overheid bij aan de doelstelling die in artikel 3 van het verdrag inzake de Nederlandse Taalunie is opgenomen, namelijk de gemeenschappelijke bevordering van de kennis en het verantwoorde gebruik van de Nederlandse taal. De Taaltelefoon moet daarvoor op een systematische, efficiënte en klantgerichte wijze taaladvies aan de burger verstrekken. De Taaltelefoon is opgenomen in het decreet van 3 februari 1998. In het kader van de samenwerking met de Nederlandse Taalunie verzorgt de Taaltelefoon samen met de taaladviesdienst van het Genootschap Onze Taal de dienstverlening voor Taaladvies.net. Dat is de website waarop de Nederlandse Taalunie de spelling heeft opgenomen. Ik raadpleeg die website af en toe, net als mijn collega's neem ik aan, wanneer ik twijfel aan de juiste schrijfwijze van of aan het al dan niet bestaan van een woord in het Nederlands.

De Taaltelefoon is de Belgisch-Nederlandse component van Taaladvies.net. Hij valideert ook woorden en grammaticale constructies die typisch Vlaams, of beter Belgisch-Nederlands zijn. Aldus werkt de Taaltelefoon ook mee aan de verdere ontwikkeling van het Nederlands. Medewerkers van de dienst Taaladvies maken deel uit van het Taaladviesoverleg, de Commissie Spelling en de Werkgroep Buitenlandse Aardrijkskundige Namen van de Nederlandse Taalunie.

Er is dus een grote verwevenheid tussen de Taaltelefoon en de Nederlandse Taalunie. De Taaltelefoon is bij de burgers best gekend als een helpdesk voor correcte spelling, grammatica en andere taalkwesties.

In het ontwerp van kerntakenplan voor het beleidsdomein Kancelarij en Bestuur staat het voorstel om de dienstverlening voor het externe taaladvies, de Taaltelefoon, af te bouwen. Volgens dat plan moet er "onderzocht worden op welke manier deze taaladviesing verder kan opgenomen worden buiten de Vlaamse overheid en in welke mate de Vlaamse overheid hierin tussenkomt". Volgens het decreet kan de dienstverlening voor extern taaladvies publiekrechtelijk of privaatrechtelijk worden georganiseerd. De dienstverlening van de Taaltelefoon wordt op dit moment verzorgd door de dienst Taaladvies, die deel uitmaakt van het Departement Kancelarij en Bestuur.

De Taaltelefoon is een bevoegdheid van de ministers Gatz en Crevits, die als leden van het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie bevoegd zijn voor het taalbeleid van de Vlaamse overheid.

De Taaltelefoon is een kleine dienst. Toen ik mijn vraag om uitleg indiende, werkten er negen mensen. Blijkbaar is inmiddels iemand op pensioen gegaan en zijn er nog maar acht medewerkers. Er werkt ook een gedetacheerd medewerker van de Nederlandse Taalunie. De Taaltelefoon is ook een ondersteunende dienst voor de Vlaamse overheid zelf in haar externe communicatie en decreetgevend werk en voor andere vragen van ministers en departementen. Wie net als ik ernaar streeft dat de documentatie en informatie van de overheid toegankelijk is, weet dat de Taaltelefoon ook op dit gebied een belangrijke rol speelt.

De inhoudelijke redenen voor de gekozen optie in het kerntakenplan zijn mij niet bekend. Ik heb de indruk dat de redenen niet echt inhoudelijk zijn, maar dat de operatie eerder past in de afbouw of de reductie van het Vlaamse overheidsapparaat. Het idee om de Taaltelefoon privaatrechtelijk te organiseren, is vrij complex. Het is weliswaar mogelijk, maar het zal minstens evenveel kosten als wanneer de overheid de Taaltelefoon uitbaat. Ook dreigt de dienst in een kwetsbare positie te komen in de relatie met de Nederlandse Taalunie. Welke zijn de statuten en hoe verhouden die zich tot elkaar?

Bij uitbreiding is de organisatie uitermate belangrijk voor de positie van het Belgisch-Nederlands in de ontwikkeling van het Nederlands. In de loop van de geschiedenis was het gewoonte dat de Noord-Nederlandse vorm van het Nederlands de dominante vorm was. Gevolg daarvan was dat woorden of uitdrukkingen als 'omwille van' en 'goesting' als fout werden bestempeld omdat ze geen correct Nederlands waren. Die discussie laaide recent stevig op. Begin januari publiceerde De Standaard het Gele Boekje, met de titel "Hoe Vlaams is mijn Nederlands?". Eergisteren verscheen bij het Davidsfonds het boek "Typisch Vlaams. 4000 woorden en uitdrukkingen" van Rik Schutz van de Nederlandse Taalunie en Ludo Permentier, een ex-medewerker van de Nederlandse Taalunie en De Standaard. In dat laatste werk zijn meer dan 4000 woorden en begrippen opgenomen die niet als correct Nederlands werden beschouwd, maar die we nu wel als correct Nederlands kunnen beschouwen.

Die rol speelt de Taaltelefoon in de ontwikkeling van ons Nederlands. Het gaat dus niet alleen over een publieksgerichte dienstverlening, maar ook over onze taal en over de positie van het 'Vlaams' in het Nederlands.

Er zijn al belangrijke stappen inzake taalvariatie en de aanvaarding van diversiteit in de taal gezet, maar er moeten nog stappen worden gezet. Die variatie is al hoorbaar in mijn klanken, maar ik heb het nu over de geschreven taal.

Minister, bent u op de hoogte van de optie in het ontwerp van kerntakenplan?

De Taaltelefoon speelt een belangrijke rol in het taalbeleid van de Vlaamse overheid. De dienstverlening van de Taaltelefoon draagt wezenlijk bij tot het streven naar het verantwoorde gebruik van de Nederlandse taal in het onderwijs, bij de overheid en daarbuiten. Op die manier ondersteunt de Vlaamse overheid op een actieve manier het maatschappelijke en culturele belang van de standaardtaal. Zijn die doelstellingen nog steeds relevant?

Welke – inhoudelijke en andere – redenen liggen aan de basis van deze keuze?

Is deze beleidskeuze genomen in overleg met de minister-president? Ik zou evengoed de minister-president kunnen vragen of de keuze is genomen in overleg met de minister van Cultuur. De dienst Taaladvies maakt immers deel uit van de diensten van de minister-president. Is de keuze afgestemd met de minister van Onderwijs? Dat is immers ook een belangrijk punt. Professor De Schryver, die aan de KU Leuven Nederlands doceert en verschillende stukken over dit thema heeft gepubliceerd, meldde recent dat absoluut een aantal afspraken moeten worden gemaakt. Wie tien verschillende handboeken Nederlands toetst aan de adviezen van Taaladvies.net en de Taaltelefoon, zal vijfmaal het antwoord krijgen dat hij correct is en vijfmaal dat hij niet correct is. Het is echt niet oké dat in scholen Nederlands wordt aangeleerd waarover geen afspraken zijn gemaakt. Ik pleit voor een breed Nederlands en voor een tolerante aanpak van de taal, maar wel met duidelijke afspraken. Hoever kunnen we gaan en wat kan niet? Het kan niet dat een leerling in het derde jaar goede punten en in het vierde jaar slechte punten krijgt voor hetzelfde lemma, dezelfde zinsbouw of hetzelfde woord. Afstemming is dus belangrijk en de Taaltelefoon is de dienst die de afstemming kan afdwingen.

Is het de bedoeling om het decreet te wijzigen? Ik kon niet uitmaken of dit een beleids optie is.

Is het realistisch om te streven naar een privaatrechtelijke organisatie? Er bestaat vandaag geen enkele privaatrechtelijke organisatie die de expertise en de knowhow heeft die de Taaltelefoon de voorbije vijftien jaar heeft opgebouwd op het vlak van taaladviesing en -normering. Voor de volgers van Twitter kan ik meedelen dat hierover een hashtag bestaat. Gisteren hebben tientallen bedrijven en commerciële communicatie- en taaladviseurs die voor bedrijven werken, luidop gepleit voor het behoud van de Taaltelefoon als een complementair instrument. De expertise en autoriteit van de Taaltelefoon is volgens die bedrijven onvervangbaar.

Welke zekerheid is er dat een privaatrechtelijke organisatie tot een wezenlijke besparing kan leiden als die dezelfde opdracht krijgt, zeker als die garanties moet bieden voor de continuïteit in het taalbeleid van de Vlaamse overheid, met name op het vlak van deskundigheid en autoriteit, met dezelfde systematische, efficiënte en klantgerichte aanpak?

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, net als collega Caron heb ik de alarmerende berichten gelezen.

Minister, zelf heb ik begrepen dat nog niets is beslist, maar dat het veeleer gaat om een onderdeel van een besparingsscenario dat de administratie van de Kanselarij heeft opgesteld. Voor de N-VA zijn en blijven taalbeleid en taalzorg zeer

belangrijk. Ik ga niet in op de discussie over de standaardtaal en de Vlaamse varianten en het Noord-Nederlands. Overigens, een van de onthaalmedewerkers in dit parlement schrijft een thesis voor Nederlandse taalkunde. Daarin onderzoekt ze hoe Vlaamse politici zich opstellen tegenover die Vlaamse varianten. Blijkt dat wij daarin inderdaad tolerant zijn.

Hoe dan ook, de Taaltelefoon is tot vandaag een van de instrumenten om aan taalzorg te doen en om taaladvies te geven. Er zijn ook andere instrumenten, zoals de website Taaladvies.net. Blijkbaar neemt het aantal gebruikers van de website systematisch toe, wat me ook logisch lijkt, terwijl het gebruik van de Taaltelefoon systematisch afneemt. Ik wil hiermee aangeven dat het misschien niet helemaal uit den boze is om te evalueren welke instrumenten het beste zijn om taaladvies te geven.

Want dat er taaladvies moet zijn, dat weten we. U hebt het zelf gezegd, er is zelfs een decreet voor, uit 1998, dat oplegt dat wij aan de burgers taaladvies moeten geven. Maar wat ons betreft, mag men gerust eens kijken welke instrumenten daarvoor het best kunnen worden ingezet. Dat er geëvalueerd wordt, is nooit verkeerd.

In Nederland speelt het genootschap Onze Taal een belangrijke rol in het kader van de Taalunie. Wij hebben hier nog altijd de Vereniging Algemeen Nederlands, de tegenhanger van Onze Taal. Ik kan me voorstellen dat ook met die organisaties wel een en ander af te spreken is, en wat mij betreft, collega, uiteraard het liefst in het kader van de Nederlandse Taalunie.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Naar aanleiding van de vraagstelling heb ik navraag gedaan bij mijn collega, de minister-president. In de kerntakenoefening van het beleidsdomein Kanselarij en Bestuur zijn inderdaad het extern taaladvies en Taaltelefoon opgenomen als af te bouwen activiteiten binnen de eigen dienstverlening. Het is een denkpiste die nog verder moet worden onderzocht en beslist door de Vlaamse Regering.

Mijnheer Caron, de doelstellingen die in uw tweede vraag aan bod komen, het maatschappelijke en culturele belang van de standaardtaal, blijven vanzelfsprekend relevant.

In het kader van het opmaken van de kerntakenplannen stelt het Departement Kanselarij en Bestuur voor om binnen de eigen dienstverleningen de activiteit taaladvisering, waaronder ook de Taaltelefoon valt, af te bouwen. Zij geven tevens aan te willen onderzoeken op welke manier deze taaladvisering verder kan worden opgenomen buiten de Vlaamse overheid en in welke mate de Vlaamse overheid hierin dan nog tussenkomt. Het oprichtingsdecreet van 3 februari 1998, waar u naar verwijst, laat inderdaad de vrijheid om dit publiekrechtelijk of privaatrechtelijk te organiseren.

Ik denk dat het nuttig is om de procedure van de kerntakenplannen nog even dieper te schetsen. In het Vlaams regeerakkoord werd afgesproken dat elk beleidsdomein, dus de administratie, een kerntakenplan moet opmaken. In de beleidsnota Algemeen Regeringsbeleid wordt de doelstelling verder geconcretiseerd en gesteld dat elk plan een lijst van af te bouwen activiteiten opneemt vertrekkende vanuit een overzicht van de huidige activiteiten die meer en minder essentieel zijn om de beleidsdoelstellingen te bereiken of de dienstverlening te verzekeren. De kernwoorden 'beleidsdoelstellingen bereiken en de eigen dienstverlening verzekeren' werden door het voorzitterscollege, bestaande uit leidend ambtenaren van elke beleidsdomein, vertaald in een vijftal principes: noodzakelijke eigen dienstverlening rechtstreeks aan de burger of organisaties,

kwaliteitsvolle en niet-bureaucratische regelgeving, geïntegreerd beleid en uitvoering inzake handhaving en inspectie, optimaliseren van vergunningsbeleid en erkenningen, en als laatste het doelgericht inzetten van subsidies als belangrijk sturingsinstrument.

Inmiddels werden de plannen door de leidend ambtenaren opgeleverd en worden ze binnenkort voorgelegd aan de leden van de Vlaamse Regering. De bespreking binnen de regering moet evenwel nog worden gevoerd. Op dit moment heb ik niet de intentie om het decreet te wijzigen.

Ik kom tot uw laatste twee vragen in verband met het realiteitsgehalte om te streven naar een privaatrechtelijke organisatie om de dienstverlening van de Taaltelefoon en de taaladviesdienst op zich te nemen. Er bestaat inderdaad vandaag nog geen enkele privaatrechtelijke organisatie die de expertise en de knowhow heeft opgebouwd die de Taaltelefoon de voorbije vijftien jaar zich eigen heeft gemaakt op het vlak van taaladvisering en -normering. Ik wil zeker niet vooruitlopen op de bespreking binnen de Vlaamse Regering, maar we kunnen niet ontkennen dat de taaladviesdienst van de Vlaamse overheid de voorbije vijftien jaar een expertise heeft opgebouwd op het vlak van taaladvisering en -normering die zijn gelijke niet kent.

Langs de andere kant, en dan bedoel ik dat letterlijk, wordt in Nederland al jaren de opdracht uitgevoerd door het Genootschap Onze Taal, dat wel een privaatrechtelijke organisatie is.

Het spreekt voor zich, mocht de optie worden gekozen van een overdracht van de taakstelling naar een privaatrechtelijke organisatie, dat uw laatste vraag het allerbelangrijkste criterium is, mijnheer Caron, namelijk welke zekerheid er kan worden gegarandeerd dat er continuïteit is in het taalbeleid van de Vlaamse overheid, met name op het vlak van deskundigheid en autoriteit, met dezelfde systematische, efficiënte en klantgerichte aanpak.

Dus de plannen in het kader van het kerntakenbeleid zijn bekend. De discussie binnen de Vlaamse Regering moet nog worden gevoerd. Uw bekommernissen, mijnheer Caron, zijn mij zeer duidelijk.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Dank u wel, minister. Ik wil voor de volledigheid een paar feitelijke elementen meegeven omdat er heel vaak misverstanden over bestaan. Ik heb me heel goed geïnformeerd voor die vraag.

Bij de dienst van de Taaltelefoon werken acht of negen mensen, waarvan er drie feitelijk bezig zijn met de telefoon en met de digitale vragen via internet, e-mail of Facebook. Dat is maar een beperkt gedeelte van de mensen die bij die dienst werken. Dat is de direct klantgerichte service.

Er waren vorig jaar 5559 vragen, waarvan ongeveer de helft, 2758, telefonisch waren. De andere vragen zijn behandeld via mailbox en Taaladvies.net. Wat de online dienstverlening betreft, had Taaladvies.net vorig jaar 5,4 miljoen unieke bezoekers en 11 miljoen geconsulteerde pagina's. De Taaltelefoon is een stuk van de onderbouw van dit verhaal, een soort pilaar die een en ander legitimeert. Taaltelefoon.be, dus de eigen website, haalt in 2014 1 miljoen unieke bezoekers en 1,7 miljoen geconsulteerde pagina's. Dit om de dimensie aan te geven.

Ik wil ook melden dat de reclamewereld gisteren een persbericht heeft verstuurd. De reclamewereld heeft de Taaltelefoon nodig: dat is de titel van het persbericht, ondertekend door Sam De Win, creatief directeur van het reclamebureau Ogilvy. Ze hebben dat op een ludieke manier aangepakt.

Minister, voor mij gaat de discussie niet over publiekrechtelijk of privaatrechtelijk. Daar gaat de essentie niet over. Maar dit is een uniek verhaal. Het is in Nederland anders gegroeid. Het Genootschap Onze Taal is zo gegroeid en heeft die taak gekregen van de overheid. Dat had bij ons ook kunnen gebeuren. Ik onderstreep maar even het belang.

Ik begrijp dat het een oefening is van een administratie die dat moet doen. Ik mag betreuren dat de leiding van de administratie dat niet als een kerntaak beschouwt. Des te meer, mijnheer Vandaele, omdat ook de bevoegde minister iemand zou moeten zijn waarvan ik vind dat taalbeleid heel goed in uw politiek verhaal thuis hoort en dat je daar heel omzichtig mee moet omgaan. Daar wil ik echt wel voor pleiten.

Minister, ik hoop dat u in het politieke overleg dat hier nu op zal volgen, de bekommernissen die u uit, de gegevens die ik meegeef, de reactie in de samenleving, die fors is, echt waar, tenminste in de kringen die taalbeleid belangrijk vinden, meeneemt. Ik geloof niet dat de overheid hier een besparing kan realiseren. Want neem nu dat je die diensten afschaft en bijvoorbeeld Taaladvies.net laat adviseren door professoren in de neerlandistiek, dan zullen die het ook niet gratis doen. Neem nu dat ze een vzw oprichten, gaan we die mensen daar dan inkantelen? Het is een complexe aangelegenheid.

Ik denk niet dat er een besparing 'as such' mogelijk is. Dat die dienst een zekere autonomie zou kunnen krijgen, dat kan best zijn. Maar ik denk dat net de positie van de Taaladviesdienst binnen de overheid de autoriteit van die dienst sterk legitimeert en ondersteunt. Als er nog een beetje van onze geschiedenis en de zorg voor onze taal overblijft, als de bekommernis om goed taalgebruik overblijft, als er afspraken zijn – mijnheer Vandaele, het gaat niet over welk soort Nederlands maar over afspraken – die in het onderwijs eenvormig zijn, dan is dat super belangrijk. Daarom zijn die acht mensen bij de Vlaamse overheid zo belangrijk.

Ik wil pleiten voor een blijvende zorg, zeker vanuit dit beleidsdomein, voor goed Nederlands. Het feit dat een groene dit zegt, betekent heel wat. U kent mijn gevoeligheid voor het taalbeleid uiteraard.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.